

A Fővárosi Ítéltábla

2.Kf.27.806/2006/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Kónya Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Kónya Imre ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Országos Rádió- és Televízió Testület (1088 Budapest, Reviczky u. 5., hiv.szám: ...) alperes ellen műsorszolgáltatási ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2006. évi október hó 03. napján kelt 24.K.30.846/2006/4. számú ítélete ellen az alperes által 5. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2007. évi június hó 20. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (azaz húszezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 16.500 (azaz tizenhatezeröttszáz) forint kereseti és 24.000 (azaz huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a 2005. szeptember 20. napján sugárzott ... című műsorában, a 07 óra 57 perckor kezdődő műsorrészben a 2005. szeptember 22. napjára meghirdetett autómentes nap témájával foglalkozott. Először a műsorvezetők fejtették ki a rendezvényvel kapcsolatos, alapvetően negatív véleményüket, annak kontraproduktivitására tekintettel. A beszélgetés előre haladtával a rendezvény résztvevői mellett a szervezőket is negatív jelzőkkel illeték, míg végül az egyik műsorvezető annak adott hangot, hogy a rendezvény szervezőjét bezárná a garázsában parkoló, de működésben lévő autójával együtt. A műsorban közzétettek néhány hallgatói üzenetet is. A betelefonálók, illetve SMS küldő hallgatók egyetértettek a műsorvezetők véleményével és kifejezésre juttatták markáns véleményüket is.

Az alperes vizsgálta a felperes fenti műsorszolgáltatását és a 2006. február 1. napján kelt ... számú határozatában megállapította, hogy a felperes 2005. szeptember 20. napján megsértette a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv.) 3.§-ának (3) bekezdésében foglaltakat, mely szerint a műsorszolgáltatás nem irányulhat semmilyen kisebbség, sem bármely többség nyílt vagy burkolt megsértésére, kirekesztésére. Ezért a Rttv. 112.§-ának (1) bekezdés c) pontja alapján egy alkalommal 10 percre felfüggesztette a felperes műsorszolgáltatási jogosultságának gyakorlását, amelyet a műsorszolgáltató a határozat kézhezvételét követő ... című műsorszám folyamán 8 óra és 8 óra 10 perc között volt köteles végrehajtani. Az alperes előírta azt is, hogy a felperes köteles a műsorszolgáltatási jogosultságának felfüggesztése előtt tájékoztatni a hallgatókat arról, hogy nem műszaki hiba miatt szünetel a műsorszolgáltatás, és meghatározta a közlemény szövegét is. Az alperes határozatában részletesen ismertette a műsorszámában elhangzott azon mondatokat, kifejezéseket, véleményeket, amelyek a jogsértést megvalósították. Álláspontja az volt, hogy a műsor vitatott szegmensében egyértelműen negatív hangulatkeltés folyt, amit a műsorvezetők a hibás tényállításokból, illetőleg túlzó általánosításoktól sem mentes véleményük megfogalmazásával folyamatosan és fokozatosan tovább gerjesztettek. Elsősorban az autómentes nap résztvevőit, ezen keresztül az összes biciklist, illetve tágabb értelemben véve a rendezvény szervezőit és a környezetvédőket is negatív színben tüntették fel. Emellett mondanivalójukat sűrűn átszőtték az erre a csoportra, közösségre vonatkozó pejoratív jelzőkkel. Egyes véleményeket az alperes úgy minősített, hogy az a biciklisek ellen irányuló tettelegességre történő felszólítás volt. A beolvasott hallgatói üzeneteket - azok hangvétele alapján - úgy értékelte, hogy azok a műsorvezetők által képviselt álláspontot támasztották alá. Az alperes megállapította, hogy a műsorszámában elhangzottak alkalmasak voltak a biciklisek, általában pedig a környezetvédők mint közösség megsértésére. A műsorszolgáltatási jogosultság gyakorlásának felfüggesztése szankciót a bicikliseket mint kisebb közösséget ért sérelem orvoslásának megfelelő eszközét szabta ki. Kiemelte, hogy hasonló törvénysértés elkövetését még nem tapasztalta a felperesi műsorszolgáltató részéről, azonban annak súlya feltétlenül indokoltá tette a súlyos szankció alkalmazását, különös figyelemmel arra, hogy országos vételkörzeti rádióban, főműsoridőben, s a műsorvezetők tudatos magatartásának következményeként került sor a jogsértés elkövetésére. A felfüggesztés mértékének

megállapításakor az alperes figyelembe vette azt is, hogy a vitatott tartalmú műsor kb. 50 perc hosszúságú volt.

A felperes keresetében a határozat megváltoztatását és jogsértés hiányában a szankció kiszabásának mellőzését kérte. Állította, hogy a vitatott műsorszámban nem sértette meg az Rttv. 3.§-ának (3) bekezdésében foglaltakat, mivel a biciklisták és a környezetvédők nem minősülnek olyan kisebbségnek, amelynek érdekei védelme a műsorszolgáltatót megillető véleménynyilvánítási szabadság korlátozását eredményezhetné. Álláspontja szerint az alkotmányos alapjognak minősülő véleménynyilvánítási szabadság kizárólag egy másik alkotmányos alapjog miatt korlátozható, azonban az autómentes nap résztvevői mint kisebbség tekintetében ilyen alkotmányos alapjog nem mutatható ki, így az őt megillető alapjog korlátozására sor sem kerülhet. Kiemelte, hogy a műsorvezetők nem csupán a száraz tényeket közölték, hanem humoros, helyenként vitriolos formában jelenítették meg a véleményüket, ez azonban jogsértésnek nem minősül. Állította, hogy a műsorvezetők által előadottak, illetőleg a betelefonálók véleménye a gyűlöletbeszéd megállapítására nem volt alkalmas. Eljárási szempontból kifogás tárgyává tette, hogy az alperes a határozat végrehajtását a határozat kézhezvételét követő nappal tette kötelezővé, amely a bírósági felülvizsgálathoz való jog sérelmét is eredményezte, különös figyelemmel arra, hogy a határozatban megállapított szankció utólagos reparálhatósága már nem biztosítható.

Az alperes ellenkérelmében a felperes alaptalan keresetének elutasítását kérte, és rámutatott arra, hogy a perbeli ügy tekintetében a biciklisták és a környezetvédők olyan kisebbségnek tekinthetők, akik az Rttv. 3.§ (3) bekezdése alapján törvényi védelemben részesülnek. Fenntartotta azt a jogi álláspontját, hogy a határozatban megjelölt műsorrészek egyértelműen törvénysértők voltak. A felperes állításának cáfolatára rámutatott arra, hogy a törvény szövege nem kíván meg egy konkrét kisebbséget, hanem általában használja ezt a kifejezést. Ez pedig lehetővé teszi azt, hogy a műsor tartalmi vizsgálata alapján lehessen meghatározni azt a kisebbséget, azt a közösséget, aki védelemben részesül. A felperes eljárásjogi kifogásával kapcsolatosan pedig arra hivatkozott, hogy sem a Rttv., sem a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény nem tartalmaz olyan törvényi előírást, amely a szankció végrehajtásának teljesítése tekintetében határidőt jelölne meg, így eljárásjogi szabályt sérteni sem tudott vitatott rendelkezésével.

Az elsőfokú bíróság az alperes ... számú határozatát hatályon kívül helyezte. Ítéletében utalt az Alkotmánybíróság azon álláspontjára, amely a véleménynyilvánítási szabadságot mint alapjogot ugyan nem tekintette korlátozhatatlannak, de kimondta, hogy annak - mint a demokratikus társadalom egyik biztosítékának - csak igen kevés alapjoggal szemben kell „meghajolnia”. A véleménynyilvánítási jogot korlátozó törvényi rendelkezések megszorító értelmezése mellett arra mutatott rá, hogy a korlátozó törvény súlyát az általa védett és érvényre juttatni kívánt másik alapjog biztosítja. Kiemelte, hogy a szerkesztői szabadságként megfogalmazott véleménynyilvánítási szabadságnak meg kell

hajolnia a közösségek Rttv-ben védett valamely joga előtt, amely jog kizárólag alkotmányos alap-, illetőleg kollektív jog lehet. Ilyen alap-, illetve kollektív jog fennállását az adott műsorszámhoz kapcsolódóan a biciklisek, illetőleg környezetvédők oldalán nem talált, ezért arra a következtetésre jutott, hogy a felperes műsorszolgáltatása során az Rttv. 3.§-ának (3) bekezdését nem sértette. Megállapítása szerint ugyanis az elbírált műsorszámban az alperes által kisebbségként kezelt olyan társadalmi csoportról volt szó, amelyhez tartozást sem az Alkotmány, sem nemzetközi szerződés, és így az Rttv. sem rendeli védeni, mivel nincs az adott embercsoportot összetartó és rá speciálisan jellemző Alkotmányban, vagy nemzetközi szerződésben elismert emberi vagy alapjog. A teljesítési határidő meghatározásával kapcsolatos a felperesi kifogásokat nem találta alaposnak. A Ket. 110.§-ának (1) bekezdésére utalva rámutatott arra, hogy a hatályos eljárási szabályok alapján a keresetlevél benyújtása önmagában a közigazgatási határozat végrehajtását nem akadályozza, mely szabályozás révén teret nyert az az álláspont, miszerint elsődleges érdek fűződik a közigazgatási szakban jogszerűen megállapított jogsértés mihamarabbi szankcionálásához. Utalt rá, hogy a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet tartalmazó keresetlevél alperesi hatósághoz történő megérkezése akadályát képezi a határozat végrehajtásának, mely a keresetben hivatkozott jogorvoslati joghoz való jog sérelmét kizárja.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával annak megállapítását kérte, hogy a felperes 2005. szeptember 20. napján megsértette az Rttv. 3.§-ának (3) bekezdésében foglaltakat. Kérte a kereset elutasítását. Nem tartotta megalapozottnak a Rttv. 3.§-ának (3) bekezdése megsértésével kapcsolatosan kifejtett jogi álláspontot és kiemelte, hogy az autómentes világnapon résztvevők az egészséges környezethez való joguk védelmében, ennek kinyilvánítására, és a társadalom figyelmének felkeltése, valamint az államnak a felelősségvállalásra való felhívása céljából vettek részt a programon. A konkrét eseményen és szituációban a többséghez képest kisebbségnek számítottak a biciklisek és tágabb értelemben a környezetvédő résztvevők, felvonulók, ezért a Rttv. 3.§-ának (3) bekezdésében szabályozott más kisebbségek körébe voltak sorolhatók. A biciklisek és a környezetvédők nem általában, hanem az adott napon, az adott esemény kapcsán kisebbségnek számítanak, akik sajátos azonosságtudattal rendelkezve és a többséghez viszonyítva csoportot képeztek. Mint ezen kisebbség tagjai pedig az egészséges környezethez való alapjogukat igyekeztek érvényre juttatni. Utalt az Alkotmánybíróság azon álláspontjára, hogy a környezetvédelemhez való jog, illetve az egészséges környezethez való jog tulajdonképpen az élethez való alapjog része, és ezért speciális alkotmányos alapjog. Ennek az alapjognak a kinyilvánítása kapcsán érték a biciklis felvonulókat, a környezetvédőket a rendkívül durva és sértő megjegyzések és folyt ellenük a felperes műsorszolgáltatása keretében negatív hangulatkeltés, tettleges bántalmazásukra való felhívás. Ez okból a jogsértés megállapítására alapot látott.

A felperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, és állította, hogy kisebbségi jogok műsorszolgáltatása során nem sérültek, véleménynyilvánítási joga nem korlátozható.

Az alperes fellebbezése alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése alapján az alperesi fellebbezési kérelem korlátai között - az anyagi jogi jogsértés tekintetében - vizsgálta, felperesi fellebbezés hiányában a végrehajthatósággal, teljesítési határidővel kapcsolatos eljárási kifogások tekintetében az ítéletet nem érintette.

Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatok alapján a tényállást helytállóan rögzítette, azonban az abból levont jogi következtetése a jogsértés tekintetében téves volt. Az alperes fellebbezésében felhozott érvek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet megváltoztatására látott indokot.

A Rttv. 3.§-ának (3) bekezdése a műsorszolgáltató szerkesztői szabadságában megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadságának azt a korlátját állítja fel, hogy a műsorszolgáltatás nem irányulhat semmilyen kisebbség, sem bármely többség nyílt vagy burkolt megsértésére, kirekesztésére, annak faji szempontokon alapuló bemutatására, elítélésére.

A Magyar Értelmező Kéziszótár (Akadémiai Könyvkiadó, Budapest) szerint a kisebbség az embereknek számban egy másiknál kisebb csoportja, azaz valamely szempont szerint együvé tartozó személyek összessége. Ennek tükrében vizsgálta a másodfokú bíróság, hogy van-e olyan szempont, érdek, amely alapján az autómentes nap résztvevői csoportba rendeződhetnek.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az autómentes nap rendezvényén résztvevő biciklisták, környezetvédők, a programszervezők az egészséges környezethez való joguk érvényre juttatása érdekében szerveződtek egységbe az adott rendezvény kapcsán és a társadalom e téma (kerékpáros közlekedés támogatása, környezetszennyező gépjárműhasználat visszaszorítása, stb.) iránt nem fogékony, vagy azzal ellentétes nézetet valló részéhez képest számban kisebb csoportot alkottak a műsorszolgáltatás időpontjában. A csoportot az egészséges környezethez való jog érvényre juttatása, a környezetvédelem jelentőségének hangsúlyozása, a nézeteikkel kapcsolatos véleménynyilvánítási szabadság gyakorlása, az azzal való élés biztosítása, mint rendező elv alakította ki.

Egyetértett a másodfokú bíróság azzal, hogy a szerkesztői szabadságban is megnyilvánuló szabad véleménynyilvánítás jogának kitüntetett szerepe van, de az nem korlátozhatatlan, és azzal is, hogy megkorlátozóan kell értelmezni a véleményszabadságot korlátozó törvényeket. A vélemény szabadságával szemben mérlegelendő korlátozó törvénynek nagyobb súlya van, ha közvetlenül másik alanyi alapjog érvényesítésére és védelmére szolgál.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az autómentes nap résztvevői az Alkotmányban biztosított gyülekezési jogukkal élve kívánták érvényre juttatni az

élethez való jog keretén belül az egészséges környezethez való jogukat, továbbá ehhez kapcsolódóan véleménynyilvánítási szabadságukkal élve kívánták kifejezésre juttatni nézeteiket.

Ennek megfelelően tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a kisebbséget képező biciklisták (szervezők, környezetvédők) mint csoport oldalán nem lelhető fel olyan alkotmányos alapjog, amely a felperes véleménynyilvánítási szabadságának korlátját jelenthetné. A felperes véleménysszabadsága nem csak nem korlátlan, de nem is korlátlanabb, mint a fenti kisebbségé. A felperes köteles tiszteletben tartani másoknak az élethez, a gyülekezési joghoz és a véleménynyilvánításhoz való alapjogait is a Rttv 3.§-ának (3) bekezdése alapján.

Mivel az alperesi határozatban kifogás tárgyává tett megjegyzések, kifejezések - ezáltal a felperes műsorszolgáltatása - alkalmasak voltak e kisebbség emberi méltóságában, érzékenységében való megbántására (megsértés), továbbá a műsorvezetők magatartásukkal törekedtek annak megakadályozására, hogy e csoport fenti alkotmányos jogait érvényesítse (kirekesztés), megvalósult a jogsértés. A gyűlöletbeszéd büntetőjogi megítélése nem akadály a delictumnak nem minősülő magatartás Rttv. 3.§ (3) bekezdésén alapuló megítélésének, e jogszabályba ütközése esetén a Rttv. eszközeivel való szankcionálásának.

Csatlakozó fellebbezés hiányában, és mert a felperes keresetében sem jelölt meg a szankció megváltoztatását megalapozó körülményeket, a másodfokú bíróság az alperesi határozat megváltoztatására jogszerű lehetőséget nem látott.

A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla a pervesztes felperest a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes együttes első- és másodfokú perköltségének megfizetésére, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti és fellebbezési illeték viselésére.

B u d a p e s t , 2007. évi június hó 20. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet s.k. tanácselnök, **dr. Fehérné dr. Tóth Kincső** s.k. előadó bíró, **dr. Bacsa Andrea** s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
bírósági írnok